

offentlige anklagere pålæg vedrørende behandlingen af konkrete straffesager, dels om ophævelse af justitsministerens påtalekompetence i sager efter straffelovens kapitel 12 og 13 om bl.a. forbrydelser mod statens sikkerhed. Disse emner har bl.a. været diskuteret ved en høring, som Retsudvalget arrangerede i efteråret.

Med hensyn til den første del af beslutningsforslaget om ophævelse af justitsministerens beføjelse til at gribe ind i konkrete straffesager kan jeg sige, at den beføjelse navnlig er begrundet i det principielle synspunkt, at anklagemyndighedens virksomhed fuldt ud bør være undergivet parlamentarisk kontrol. Det er efter min opfattelse fortsat et grundlæggende rigtigt synspunkt.

Samtidig siger det sig selv, at justitsministeren bør være yderst tilbageholdende med at gribe ind i anklagemyndighedens beslutninger i konkrete straffesager. En sådan tilbageholdenhed er da også Justitsministeriets helt faste praksis.

Kl. 18.30

Men det ændrer ikke ved, at der kan opstå situationer, hvor der principielt bør være mulighed for, at en minister kan gribe ind og dermed sikre den parlamentariske kontrol. Det vil naturligvis dreje sig om helt ekstraordinære situationer, og man skal i sagens natur være meget varsom med at prøve at give eksempler på sådanne ekstraordinære situationer, hvor et indgreb fra ministerens side kunne tænkes at komme på tale. Jeg ved, at der under Retsudvalgets høring i efteråret blev nævnt et interessant eksempel fra udlandet.

Man kan måske også forestille sig tilfælde, hvor et sagskompleks har stor betydning for offentligheden, og hvor der ud fra hensynet til at undgå mytedannelser kan være et klart behov for at få rensset luften ved en offentlig straffesag ved domstolene, men hvor anklagemyndigheden ud fra en rent faglig vurdering mener, at der ikke er fuldt tilstrækkeligt grundlag for at rejse tiltale. I sådanne tilfælde vil det – naturligvis meget afhængigt af de nærmere omstændigheder – kunne være legitimt, at justitsministeren gennem sin beføjelse til at gribe ind i konkrete straffesager sikrer, at sagen bliver behandlet ved domstolene.

I øvrigt vil jeg også meget gerne slå fast, at den gældende ordning ikke har givet anledning til reelle problemer i praksis. Skiftende justitsministre har i praksis kun yderst sjældent udnyttet beføjelsen til at gribe ind i konkrete sager. I det

seneste tiår er det således kun sket i to meget specielle tilfælde. I begge tilfælde drejede det sig om sager, hvor Rigsadvokaten var inhabil.

Det er derfor min opfattelse, at den gældende ordning ikke bør ændres som foreslået af forslagsstillerne.

Jeg er imidlertid enig med forslagsstillerne i, at risikoen for, at en minister eller et folketingsflertal vil kunne mistænkes for usaglig indblanding i tiltale spørgsmål i en konkret sag, er et problem i sig selv, hvis det skaber mistillid til retssystemet som sådan. Jeg er enig i, at det er vigtigt at være opmærksom på dette aspekt, men jeg mener som sagt ikke, at den nævnte risiko bør føre til, at den gældende ordning ophæves. Det vil efter min mening være en overreaktion, som blot medfører andre problemer.

Det afgørende må være, at der er en sådan åbenhed og gennemsigtighed, hvis justitsministeren anvender beføjelsen til at give pålæg i en konkret straffesag, at der ikke opstår mytedannelse om årsagerne til, at en tiltale er blevet rejst eller ikke er blevet rejst. Jeg er derfor meget åben over for at overveje, hvordan der kan etableres en større åbenhed og gennemsigtighed end i dag.

En af de muligheder, man i den forbindelse kunne forestille sig, er en ordning, hvorefter justitsministeren skal offentliggøre beslutningen, hvis ministeren i en konkret straffesag giver pålæg til anklagemyndigheden. I Norge har man en ordning, hvor afgørelsen formelt set træffes af kongen i statsrådet, men grundlæggende bygger ordningen på de samme hensyn til åbenhed og sikring af den demokratiske kontrolfunktion. Jeg har tidligere i et svar til Retsudvalget haft lejlighed til at redegøre for denne ordning.

Jeg håber, der under udvalgsarbejdet bliver mulighed for nærmere at drøfte de forskellige muligheder, der kunne være, for at skabe større åbenhed på dette centrale område.

Med hensyn til den anden del af beslutningsforslaget vil jeg fremhæve, at straffelovens kapitel 12 og 13 omhandler forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed og mod statsforfatning og de øverste statsmyndigheder m.v. Påtalekompetencen i disse sager er henlagt til justitsministeren, fordi bekæmpelsen af disse forbrydelser involverer nogle særlige hensyn, herunder hensynet til fremmede magter.

Jeg kan i den forbindelse nævne den såkaldte antiterrorpakke, som for et par år siden blev vedtaget af et bredt flertal i Folketinget. Denne lovgivning indebar bl.a., at der blev indsat en ny